

Megjelenik minden héten négyszer: t. i. a Jelenkor vasárnap, kedden és csütörtökön; a Társalkodó pedig pénteken, mind-egyik minden ízben egyegy íven. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál urt utca 453dik sz. alatti Trattner-károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívánatos példányok iránt csupan a bécsi es. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan és jutányosan közöltetik.

Előfizetni elkésteknek teljes számu példánnyal szolgálhat még a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyarország és Erdély. (Megtiszteltetések és előléptetések; halálozás. Országgyűlés: kerületi tanácskozások a benyújtott petíciók, indítványok, a verificationalis választvány jelentése, 's inségügy fölött. Főrendi ülés: kölesönös üdvözlések, hitelesítések 's tanácskozások a közös teherviselés tárgyában kelt rendi üzenet fölött. Budapesti napló.—Törvényhatóságok: Tolna Heves és Csongrád megyék közgyűlései.)
Ertesítő.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

Ő es. 's ap. kir. fols. gr. Nádasdy Mihály es. kir. státus-miniszternek Magyarországon a főkamrási méltóságról leköszöntét kegyelmesen elfogadván, ugyanezen méltósággal ifj. Nádasdy Ferenc árvaí főispánt fölrubázní—altorjai Apórlázárt erd. udv. kancellariái udv. tanácsost val. bel. tit. tan. méltósággal díjmentesen díszesíteni; közli-szentléleki Kozma Imrét az erd. kir. tábla ülökét b. Szolnok megye főispánjává köröspataki gr. Kálnoky Diénest háromszéki székelyszék alkirály-bíráját f. Fejérmegye főispánjává kinevezni—az erd. kormány-széknel megürlt előadóságra Keserü Mózes károlyvári káptalanbeli kanonokot érdemesíteni; Kovács Antal krassói apát és plebánust díjlelendés mellett kir. tanácsos czimmel díszesíteni; Farkas Zsigmond és Vietorisz Antal fiemei kormány-széki fogalomgyakorlókat végre tisztbeli kormány-széki fogalmazókká kinevezni legkegy. méltóztatott.

A nm. m. kir. kamra az ö zólyomi bányász uradalomban üressébe jött trebulári ispánságra Martiny Antal gazdasági gyakornokot; a vallemarei sóhivatalnál beszedői állomásra Rezy Mihály soborsini sóbeszedőt; a dunavecsei sóhivatalnál mászma-mesteri állomásra Komlóssy Lipót aradi sóhivatali írnökot, — a szigeti tisztartósnágnál gazdasági kulcsára Vagner Lajos sószállító tisztet érdemesíté.

A pozsonyi harminczad hivatalnál Bagyi Károly meghalt.

ORSZÁGGYŰLÉS.

33ik kerül. ülés, január 11én kezd. d. e. 9¹/₂kor Elnökség: a tegnapi. Jegyző: Szabó M. (Vas) később Asztalos Pál Mármaros megyék követői. (Tárgya i: Igazolási választvány jelentése, petíciók, indítványok.) Elnökség megnyitván az ülést jelenti, hogy két folyamodvány nyujtattott be hozzá, egyik a pestvárosi polgárság részéről a városi rendezés tárgyában, másik a fiemei vasutársaság választványa részéről rendi bizottság kiküldetése végett; melyek iránti intézkedésre kéri a rr. ket. Mire Szabó Miklós kerületi jegyző olvassa a tábla utolsó megállapodta szerinti tjavaslat szerkezetét, melyet orsz. ülési felvételök után, közlendünk.

Elnökség javaslatba hozza: hogy a nyomtatás holnapig elkészülendvén, e' végett orsz. ülés tartatnék, a közfigyelem azonban a bejelentett petíciókra fordult, melyekre nézve miután Somsi Pál (Baranya) azt jegyezte meg, hogy ha illy petíciók nem érkeznek valamely t. hatóságtól, azok a választványhoz utasítandók:

Kerül. jegyző felolvassa a rr. helybenhagyása után a vukovár-fiumei vasut-választvány által beadott folyamodványt, mely némelyek által az adó tárgyában már munkálkodó választványhoz utasítottatni javasoltatott, — míg némelyek ez iránt külön választványt véltek megbizandónak.

Kossuth Lajos érintvén, hogy a nemzet a kir. előadásokban a fiemei vasut iránti intézkedésre már felhivatott, igen czélszerűnek látja, hogy most ezen társaság ajánlkozik, mellyel a rr. magokat érintkezésbe tehetik. Szóló maga részéről is azt tartja, hogy ezen petíció az adó tárgyában eljáró választványhoz utasíttassék. — Szentkirályi Mórész a pestvárosi folyamodásra nézve azt kívánván, hogy az a városi munkálat-tárgyaláskor vétetnék föl 's miután kívánata Bónis S. Szabolcs, és Szemer Bertalan Borsodm. k. által támogatattott, Lónyay Gábor felhija a rr. figyelmét a városi munkálatra, kívánván: hogy ez a fenforgó petícionális 's a' részek ügyének bevégezte után azonnal tárgyalás alá vétessék; melly kívánata általános helyeslést nyert.

Jegyző: olvassa a verificationalis választvány jelentését, minek folytán az elnök a' prépostok meg nem jelenése iránt azon felvilágosítást adá, miszerint personalis ómlga által úgy értesültek, hogy a' vágujhelyi, de különösen a' esornai prépost, részint gyengélkedő egészségök, részint egyéb körülmények miatt meg nem jelenhettek.

Szentkirályi M. (Pestm.) Arra, hogy azon tisztelt urak meg nem jelentek, nincs semmi észrevétele; de az esztergami káptalan követi, a' mennyiben azok megbízó-leveleiket mindeztidőig sem adták be, itt hivatalosan 's törvényesen széket foglalóknak nem tekintheti.

Babarczy Antal (Csongrád). Azokra nézve, kik meg nem jelentek, a' fenálló törvényt végrehajtatni kívánja, kivevén

azokat, kiknek megjelenésükre elegendő okuk van, sőt ezektől is megvárná, ha elmaradásuk okait idéztetésök után minél-
őbb beadnák.

Kossuth L. (Pestm.) miután elhatározottat, miszerint a' részek ügyének érdemleges megvitátása ez uttal halasztassék továbbra, ne hoznának a' t. rr. ismét oly határozatot, melly azt praeoccupálhatná.

Simon János (Sopronym.) A' esornai prépost védelmére felhossa, — mikép az egészsége gyöngélkedő léte miatt megjelenési köteleességétől fölmentetett.

Bónis Samu (Szabolcs) Azonnéletét nyilványítja, melly szerint az országgyűlésre commissariust senki sem küldhet magá helyett 's emnélfogva kötelessége itt minden képviselőnek megjelenni. A' ki pedig meg nem jelenik, az törvényesen idéztessék meg. Ugyan küldőivel együtt azt sem báná, ha a' káptalanoknak országgyűlésen egy esep helyök sem volna. Ezen előadás első pontja értelmében nyilatkoztak még Szemer Bert. (Borsod) és Károlyi János (Nógrád) m. követei.

Elnök: Pestm. követének azon javaslatát, miszerint ezen ügy függesztetnék föl, míg a' partium ügye nem fog tárgyalatni — miután reá semmi észrevétel nem történt, végzés képen kimondja. Ezután tovább olvastatván a' követigazolási választvány jelentése a' meg nem jelent városok és egyedek iránt, Pozsony város törvényesen megidézendők határozatott, Béalábánya pedig, miután országgy. meghívó-levelet nem kapott, a' hongyülserei rendes meghívata iránt fölírás tétessék, színt elhatározottat, hogy követje, bár a' felség által rendes uton meg nem hivatott is, mindazáltal a' hongyülsen csak egy minta meghívott, helyel'sérvényes szavazattal bírjon. Különféle nézetek támadván a' rr. közt, mind a' követigazolási választvány jelentésére keletkezendő határozás, mind az országgy. meghívás közjogi alapját illető elvek iránt, amarra vonatkozólag —

Szemer Bert. (Borsodm. k.) indítványozza: hogy mind-azok joga, kiknek országgyűlésen megjelenni joguk van, ne függesztessék föl a' meghívólevélről 's ez mondassék is ki határozatul. Erre Babarczy A. (Csongrádm. k.) feleli: hogy kik országgyűlésre megjelenési joggal bírnak, regalisokkal hívassanak meg régi gyakorlat szerint. Ha tehát a' rr. következetesek akarnak maradni, ugy ezen e' rendet nem változtathatják meg; mire felelőleg: Szentkirályi M. (Pestm. k.) különbséget tesz az országgy. szavazatok 's megidéztesközt. Azt mondja, hogy ha az állana, mikép valamely t. hatóság vagy országgy. tag csak ugy gyakorolhassa jogát 's azon esetre, ha regalist kap, ugy Pestmegyét igen könnyű dolog lenne szavazatjától megfosztani 's ép azért: ugy van meggyőződve, hogy arra, miszerint valaki megjelenési és szavazati jogát gyakorolhassa, épen nem szükséges a' regalis, de arra, hogy megidéztessek, igen is szükséges. Mert ugymond nem történhetnék e' eset, hogy a' fels. elküldend ugyan a' meghívó-levelet, 's az például a' postán elveszne, 's az országgyűlési tag, s vagy thatóság épen e' miatt akadályoztatnék megjelenési és szavazati jogaiban. (Helyes.)

Bónis S. (Szabolcsm. k.) Pest követének helyes distinctiójához csak azt adja, hogy a' meghívó és meghívott közt mi a' különbség. A' meghívó mulasztása ugyan is felirással orvosoltatik, a' meghívottnak pedig joga nem sérthető, egyéb iránt pártolja a' borsodi indítványt. Kende Zsig. (Szatm. m. k.) mi a' felső tábla szabályról nem rendelkezteünk, mi csak üzenetet küldhetünk egy általános törvény szerkezte iránt. Balogh Kornél (Györm. k.) Bármilly fontosak is az eddig fölhozott okok, de a' szokás eddig más volt, tehát nekünk azt kell megtartani.

Pázmány D. elnök: Ezen határozat mindkét tábla tagjait kötelezi, ugyanazért Borsodot pártolja, Szatmárnak pedig feleli: hogy t. i. e' tábla a' felső táblának határozatot nem hozhat, ez olly dolog ugymond, melly csak egy tabula rasa maradna előttük, ugyanazért azt nem pártolja.

Szemer Bert. (Borsodm. k.) indítványát mindkét tábla tagjaira ohajtaná kiterjeszteni, mert előttük ugymond a' példa: az 1635ki országgyűlés 79ki tez. és az 1840ki országgyűlés, midőn több eset volt, hogy sokan a' meghívó-levél nem kapása miatt panaszkodtak 's a' kk. és rr. semel pro semper elhatározták, hogy a' regalisok a' jogokat nem föl-tételezhetik. — Olgyay Titusz (Pozsonym. k.) Borsod indítványát természetesen találja 's pártolja is, mert kinek a' tvény szavazatot adott, nem a' regalisok, hanem azon tvény erejénél fogva gyakorolja azt, melly azt neki adta. Balogh

Korn. (Györm. k.) Komáromnak felelve: ha tabula rasa volna, magam sem kívánám. Bernáth Zsig. (Ungm. k.) Az 1608: 1. tez. idézi, melly szerint a' magnásoknak, habár meg nem hivatnak is, van szavazatuk. Itt azon kérdés forog fen, hogy nemcsak magányosak, de thatóságok meghívata is elmulasztatott. Itt egy systemát akarnak behozni mint Erdélyben, hogy csak az jelenjék meg, ki meg van hiva. Itt az alaptörvény ugymond: ebből következik, hogy ki meghiva nincs is, annak azért van ülése és szavazata. Simon János (Sopronym. k.) maradjunk a' gyakorlat mellett. Gr. Andrássy Gyula (Zemplénm. k.) Nem hiszi, hogy az erdélyi jöllét után sovárognak, mellyet egy felső-táblai szónoktól hallott magasztaltatni. Ő fels. a' regalis által csak azon jogot gyakorolja, hogy a' határidőt megmondja; részéről kijelenti, hogy ez olly fontos tárgy, mellyet minél előbb el kell dönteni, pártolja Borsodot.

Jústh József (Turócsm. k.) Előre azt hitte: hogy Szatmár a' borsodi indítványt fogja pártolni, később azonban észrevette, hogy Szatmár „juste milieu“ törvényes gyakorlat és szokás is bizonyítja, hogy az országgy. szavazat 's megjelenési jog nem föl-tételeztek a' meghívás erejétől; a' borsodi indítványt pártolja. — Gr. Forgách Ág. (Pozsonyi kápt.) elismeri annak bizonyosságát, hogy a' magnások és törvényhatóságok országgy. szavazatjoga nem függ a' meghívástól. — Biró Imre Arad k.) Borsodot pártolja. — Jozsi P. v. c. h. Ant. (Turopolya) nyilványítja, hogy ő is azon esetben van, hogy regalist nem kapott — de azért szeretné azon conservatív embert látni, ki az ő megjelenési vagy szavazati jogát kétségbe merné vonni, pártolja Borsodot. — Somsi Pál (Baranyam. k.) szerfölött csudálkozik, hogy a' tanácskozás illy irányt vett, nem levén eset, hogy a' felség nem küldött volna regalist, azért kívánám a' régi gyakorlat megtartatását.

Elnök: Borsod indítványa ha elfogadtatik, az meg fogja nyugtatni az ellenvéleményüeket is. Igy tehát a' jegyző bele teheti. — Jegyző: olvassa tovább a' verificationalis jelentést. — Goldbrunner Sándor (Selmecz és Béalábánya város követe) városa meghívatajának kieszközöltetését kéri a' rendektől. Bónis S. (Szabolcsm. k.) Itt van helye 's ideje hogy a' határozatot azonnal foganatosítsuk 's mondjuk ki, hogy ámbár Béalábánya meg nem hivatott, mindazáltal itt ülése 's törv. szavazata van. — Kossuth Lajos (Pestm. k.) Több documentum van a' regalisra nézve, u. m. az 1ső 1796; a' 2dik 1811; a' 3dik 1825b. ugy kívánom elismertetni Selmecz és Béalábánya egyesült városok követeit is —

Szentkirályi M. (Pestm. k.) 1836ki országgyűlés volt az, mellyben előfordult, hogy egy követ két jurisdictiót representálhat é? — tehát nyilatkoztassák ki a' követek, hogy mellyik hatóságot representálják? Goldbrunner Sándor (Selmecz és Béalábánya köv.) feleli: mindkettőt. Osztrouczky Gejza (Zólyomm. k.) Selmecz és Béalábánya jurisdictiója unálva van — Szemer Bert. (Borsodm. k.) legjobb lenne ezt a' petitionalis választványhoz utasítani, hogy az kellőkép kifejtessék. — Elnök Bük Zsig. megnyugszanak é ebben a' t. rr? (igen igen!) 's végzésé vált.

Kossuth L. (Pestm. k.) a' részek kérdése következnék; de a' kérdéses levél és csatolványok még nincsenek kinyomtatva, parancsoljanak a' rr. megtegye é indítványát? (halljuk halljuk!) — Bónis (Szabolcsm.) a' tegnapi határozat nyomán együtt kella' partiummal e' tárgy fölött tanácskoznunk, véleményeszerint nem kellene ezen határozattól elállani. — Elnök Bük Zsig.: Az a' kérdés: mindjárt fölvegyük é vagy később?

Olgyay Titusz (Pozsonym. k.) Hogyan fogunk e' tárgyhöz fogni, míg a' petitionalis csatolványok kinyomata kezünknel nem lesz, most fognánk inkább a' honosítás tárgyához. — Kossuth L. (Pestm. k.) minthogy tegnap bejelenté indítványát 's érdekében állott a' nyomdában tudakolni, feleletül kapá: hogy legfőlebb 3 nap mulva okvetlenül kikerülne a' sajtóból. — Elnök Bük Zs: megnyugszanak a' rr. hogy az indítvány akkorra halasztassék, midőn az irományok ki lesznek nyomva? (meg meg) — Kossuth L. (Pestm. k.) minthogy többen baza küldöttek az irományokért, addig három dolgot ajánl: 1) az, hogy a' gravaminalis küldöttség rendeltessék ki és működjék, 2) hogy ohajtaná, ha a' rr. azon tárgyak közül, mellyeket a' mult országgyűlésen fölterjesztettek, a' bányászati törvények iránt kérnének resolutiót; 3) az évenkinti országgyűlés megtartatása iránt munkában levő ország-ház tervezete ügyének mibenléte fölött a' nádorhoz készített-

nék fölrás. — El nök gondolja, hogy ez iránt senkinek sem lehet észrevétele. — S z e n t i v á n y i Károly (Gömör. k.) indítványozza a Pesten tartandó országgyűlés tárgyat a sajtó ügyében működendő választvány munkálatára bizatni. **El nök:** elfogadják ezt? (igen).

J u s t h József (Turóczm. k.) Egy fontos tárgyra hja föl a rr. figyelmét!: az egész haza tudja, mely iszonyu inségnek volt kitéve mult években 's van még most is a fölvidék, azonban röviden azt mondja: hogy ő fels. fölrás intézetnek, miszerint a jelen t. hozás késznek nyilatkozik ez ügyben intézkedni, továbbá hogy egy választvány volna kiküldendő, mely javaslatot készítené, mikép lehetne a közinséget elhárítani. 'S mivel indítványa nem kíván hosszúságos discussiót, kéri a kkat és rket egyeznének belé.

K o s s u t h L. (Pestm. k.) Pártolja Turócz indítványát, sőt sajnálja, hogy az országgy. folyamában csak két hónap mulva jó ezen nagy fontosságú ügy először szőnyegre. Azon nézetben van, hogy hol a közgazdászati oly rossz lábbon áll mint nálunk, ezen bajt csak enyhíteni, de megelőzni vagy orvosolni nem lehet. Példát hoz föl a multból 's kárhóztatja a kormánynak e tekintetbeni eljárását, mely a gabonák kivitelét is csak akkor tiltotta már meg, midőn annak eltöltése késő vala, 's a hazából majd minden ételemszer kiment 's a honban csak drágaságot szült. A fölrásban ennél fogva szükségesnek tartja megemlíteni, hogy a kormány máskor illy esetekben előre tegye meg rendelését. Nem lát ugyan is szőnek abban semmi áldást, hogy a kormány még jótéteményben is késelemes. Például a mult évben december körül küldött Sárosba segélyt, midőn a nép már nagy részben elhullt az inség alatt. Szőnek azt tartja, hogy a kormányhoz, mely 24 millió pfgó forint évi jövedelmet húz Magyarországból, egy általjában nem illő eljárás az, hogy csak 300 ezer pftot tud áldozni a haza legnagyobb szükségében, 's akkor is az adományzás egy harmad részét a katonai lovakra nem pedig a haza polgárra fordítja. Ez nem jótétemény. Fölhozza: hogy e részben magok a megyei főkörmányzóji sem tesznek eleget kötelességöknek — például Árva megye administratora, ki azon inséges időkben, midőn a kenyérhiány miatt számtalan éhhalál martaléka lett, a helyett hogy a köznyomor emberölő terhén segített volna, több ezer mérő gabonából pálinkát főzetett, 's a t 's a t. — Turócz indítványa másik részét szőnek annál inkább elfogadják, mivel mélyen meg van győződve, miszerint alamizna által a nyomoruságot elhárítani nem lehet; több rokon szellemű nyilatkozó szőnek után:

A m b r ó Antal (Bars) leginkább azon vádra vonatkozólag, melyet Pestm. követe Árvam. adminisztrator ellen felhozott, előadja: hogy a nevezett adminisztrator védelmére erkölcsi kötelességénél fogva kénytelen szót emelni, miszerint az csak azon kénytelenségből főzetett pálinkát, mivel a nép öszszetett kezekkel kérte, hogy rothadt burgonyáját venné meg 's ezt szőlo magától a nevezett adminisztratoról hallotta. Egyébiránt pártolja Turócz indítványát. — Ezután a fölött történnén még néhány szóváltás: vajjon mindjárt intézkedjék e a tábla a szőnyegen levő tárgy fölött, vagy fontosságánál fogva elhalasztja azt máskorra, midőn az bővebben megvitathatik. — Elvégre is a többség kívánata szerint határozattá lön, hogy kerületi választvány ez ügyben tüstint működjék. — Végre **Asztalos Pál** (Mármaros) mint ezen ülés későbbi jegyzője a b. Baldacci meg nem hivatása iránt készített üzenetet mutat be, minek kinyomatása nem kívántatván, az ülés eloszlott. —

Főrendi tábla. (19d. orsz. ülés) jan. 12. (Tárgy. Üdvözlések, hitelesítések, közös teherviselés iránti rendi üzenet). El levén készülve az országház főrendi tereme a mai nap tartott idei első főrendi ülés az ujonnan rendezett országház teremben nyitott meg nádor ó fensége által. **Hám János** (szatmári püspök) először emelvé szót, a m. főrendek nevében üdvözlő szőzatot intézett elnöklő nádor ó fenségéhez 's a tábla új évi szőnyegre-kívánatit terjeszté elő; mire

Nádor ó fens. „Köszönöm, ugymond, a mélt. főrendeknek ezen szives ohajtásukat 's mondhatom, legboldogabbnak fogom érezni magamat, ha a kölesönös bizalom ez eszt. ben is egyaránt szoros fog csatolni bennünket egymáshoz. Adja Isten, hogy a haza reményei közül ez új eszt. ben minél több valósuljon 's azért szívemből kívánom, hogy méltóságok is számos esztendőig boldogul éljenek!“ (Éljen, éljen!) Tessék most itélőmester urnak az országgy. lap iránti viszonzóüzenetet hitelesítés végett felolvasni.“

Hubay József olvassa „válaszát a m. főrendeknek a t. kk. és rr. hez országgy. lap létesítése iránti üzenetükre“

Gr. Szécsen Antal, ezen szerkezet iránt kettős észrevétele levén, b. Wenkheim Bélának e tárgybani javaslatára hivatkozva, szerkezeti módosításokat javasol, melyek általános helyeslést nyerve, azonnal elfogadtattak. Ekkor jelent meg a kk. és rr. küldöttsége b. Rudnyánszky Samu eszt. k. vezérlete alatt, ki velős beszédben üdvözlőlvén a fens. főhget, a rr. üjleszt. ohajtásit fejte ki az öszszes főrendi tábla irányában. Erre **Nádor ó fens.** mintegy illy szavakkal válaszolt: „A m. főrdék velem együtt köszönetet mondanak a t. kk. és rr. nek szí-

ves ohajtásaiért 's ezeket viszonzozzák, mit egyébiránt küldöttség által is fognak tenni. Mi személyemet illeti, köszönöm a t. kk. és rr. nek irántam tanusított rokonszenvét, és kérem őket, hogy becses bizalmokkal ezüjleszt. ben is megajándékozniszi veskedjenek, hogy így annál inkább sikere legyen törekvésünknek 's jó eredménye igyekezetünknek, Isten áldja meg“

A rendi küldöttség eltávoztával gr. Teleki Domokos felfogván ismét a főnebbi viszonzóüzenetbeni szerkezet hitelesítési ügyét, abból a helytartó tanáchoz küldött felsőbb rendelt megemlítését elmellőztetni kívánta, mikörül miután b. Majthényi Antal ellenzőleg, gr. Teleki László és Pálffy József pártolólárg röviden nyilatkoztak; **Nádor ó fens.** kinevezvén a kk. és rr. hez megköszönés és kívánat-viszonzás végett menendő küldöttség tagjait, **Hubay József** felolvasá a főnebbi, többséget nyert nyilatkozatok nyomán módosított sekkép hitelesített viszonzóüzenetet, mit annak idejében közlendünk. Ezután **Ghicz Kálmán** nádori itélőmester felolvasá a katonai élelmezés és szállásolás tárgyában a kk. és rr. részéről kiküldött választvány tagjait, továbbá üzenetét a kk. és rr. nek az örök álltság ügyében. — **Nádor ó fens.** kinevezvén a katonai élelmezés és szállásolás ügyében munkálandó főrendi választvány tagjait, — **Hubay József** itélőmester előterjeszté üzenetét a kk. és rr. nek a m. főrkhez a közös teherviselés tárgyában.

Gr. Szécsen Antal a kk. és rr. üzenetét új lépésnek tekinti a közstehevvelés kérdésében, melyet a mult törvényhozás kitűzött, annak szerencsés megoldatása felé. De szőlo a közös teherviselés fenforgó ügyét sokkal fontosabbnak tartja, semhogy annak mult országgyűlési 's jelen állása elemzésébe bocsátkozhatnék, annyit vél azonban elismérhetni, hogy valamint a nemzet a kiváltságok megőrzése által a magyar nemzetiséget megőni 's fentartani kívánta, ugy más részről fogékonyak is mutatkozott az új eszmék iránt, melyeket a haza finansialis állapotának korszerű átalakulási szüksége fölkellett. Illy körülmények közt, ha az alkotvány-fentartás iránti feltékenység a mult országgyűlés eljárása nyomán nyilatkozott is, az iránt annak tapasztalatán is kell tisztelettel viseltetni, hogy a mult törvényhozás, az adóviszonyok átalakítására nézve eredménytelenül oszlott szét. Szőlo maga részéről nem retteg ugyan az e tekintetbeni reformoktól, de ohajtja, hogy a törvényhozás eljárása megfontolási bélyeget viseljen 's intőzkedésiben nem a gyorsaság, hanem a biztosság jelszava által vezéreltessék. Ezen meggyőződésből indult ki a mult törvényhozás; ugyan ezen alapeszme, ugy hiszi, adand irányt a jelen országgyűlésnek is, és szőlo, midőn a mult országgyűlés választvány-kiküldést látott szükségesnek, ennek fonalán kíván most is indulni 's fentartja magának, ha majd ez ügy választványilag tökéletesen ki leend merítve, ahoz saját érdemleges véleményével járulhatást is. Szőlo sajnálja ugyan, hogy az ebbeli tanácskozások mult országgyűlésen eredmény nélkül maradtak, de nem akar ennek okai leszegetésébe bocsátkozni, mert nem lehet czélja ezzel keserűséget idézni elő, midőn e fontos kérdést csak kölesönös rokonszenv 's a két tábla közti egyetértés és bizalom segítségével reméli szerencsésen megoldhatni. Szőlo ez ügynek mult országgyűléseni fekvését a jelen üzenet czélzatával öszszvetvén 's fejtegetvén, — megjegyzi, mikint előtte megfoghatlan ez üzenetben nyilvánított azon állításuk a rendeknek, — hogy „a h a z i a d ó e l v á l l a l á s á r a jelen pillanathban biztos és többé soha illy kedvező alakban vissza nem térendő alkalom“ ajánlkoznék 's ugy látja, mintha ezen kitétel erkölcsi kényszerítést akarna ezen főrendi tábla ellenében tanusítani, mire ezen felső tábla, tekintvén azon jótékony szellemet, mely ebbeli tanácskozását vezérli, szőlo meggyőződése szerint soha okot és alapot nem szolgáltatott. Szőlo viszszapillantva mult országgyűlésre, ugy látja, hogy akkor a közszükségek fődözése volt az uralkodó eszme, most pedig a közös teherviselés egyik faja a házi adó, az; akkor a direct kuttorrások az orsz. pénztár számára voltak kijelölve, most ugyanerre az indirect kuttorrás tüzetik ki, midőn azt következteti szőlo, hogy ezen ügy minden tekintetben komolyabb finansialis megvizsgálást 's intőzkedést igényel, nehogy ezen egymással ellenkező tervek szappanbuborék gyanánt tűnjenek el. Ugy látja szőlo, hogy mult országgyűlésen azon eszme uralkodott, miszerint az ország finansialis átalakulásának csirája a nemesi kiváltságok megszüntetésében lünt föl, azóta a körülmények sokban változtak, melyek körül egyet különösen fontosnak tart, és ez az országszerte uralkodva tapasztalt inség, mely ez uttal különös tekintetet igényel. Ha ezek szerint azon vélemény támadhatna, miként szőlo mult országgy. határozatát a m. főrdeknek az adóügy iránt fentartani, jelen üzenetet pedig viszszautasítani kívánna, szőlo kötelességének tartja kijelenteni, hogy a korszerű közeledés barátja levén, jelen országgyűlésen az adó kérdését közelebb ohajtáná vinni sikeres megoldatása czéljához, e mellett azonban egy érdemes angol status-férli elvéhez ragaszkodva, — soha az agitációnak, hanem mindenben a komoly higgadt megfontolás szavának kész engedni. Mindezeknél fogva ez ügynek mult or. ggyűlési és mos-

tani állapotában elkülönbség nem forogván fön, hanem ennek csupán alkalmaztatása körül térvén el egymástól a vélemények, szőlo indítványba hozza, hogy a m. főrdék most is ragaszkodván a már mult országgyűlésen elfogadott fő elvhez, mely a közös teherviselés, általában, az orsz. pénztár megállapításához pedig különösen, ne hátráltassák az üzenetben kívánt választvány kiküldetését, de a házi adó elvállalása iránti érdemleges elhatározásukat akkorra tartassák fön, midőn ezen választvány minden szükséges adatot öszszeszedve, a garantákat kimutatva, ez ügyet egész kimerítettségben tüntetendő elő, javasolja tehát szőlo, a t. kk. és rr. nek oly formán választványt, miszerint a m. főrdék, nem látván köztök és a t. kk. és rr. dek közt elvkérdést fönforogni, maguk részéről is egy választvány kiküldetését kívánják, de nem látják czélirányosnak, hogy a házi adó elvállalása illy általányosságban mondassék ki, miután ép a kiküldendő választványnak azt kívánják adni utasításul, hogy a közös teherviselés általányos elve alapján jelölje ki azon külön kuttorrásokat, készítsen ezek iránt részletes javaslatokat, hogy ezek vezérfonalán az általányos elv, fenálló viszonyainak tekintetbe vételével, biztosan léptethessék életbe; miért is szőlo indítványa szerint ezen ügy in complexu csak akkor volna tárgyalandó, — ha ezen választvány bevégzett munkálata ide előterjesztve leend.

B. Majthényi Antal lipői főispán ahoz akarván szőlni, miként érti ő a tett indítványt, belé egyezik a rendi üzenet alapelvébe, mely szerint a házi adó elfogadtatása, országos pénztár-fölállítás és orsz. választvány kiküldetése czélzatatik, — de ezen választvány mikénti utasitattása iránt máskint levén meggyőződve, a házi adó illetőleg szőlo nemcsak egyenesen reá szavaz, hanem kívánja, hogy abból valami legyen, mert ez által a megyei igazgatásban a még annyira hiányzó rendet és felelősséget véli utólérhetni, miután hinni akarja, hogy a házi adó-elfogadással föl lesznek állítva azon biztosítékok is, melyek annak lelkiismeretes kezeltetése iránt teljes megnyugtatót szerezeni képesek, mely garanták megállapításáig a házi adó elvállalási kérdése is fölfüggesztendő volna. — Megjegyzi szőlo hogy a házi adó behozatalával a felelősség elve gyakorlatilag volna meghonosítható a megyékben, miszerint aztán ez nem lenne pusztá szó, hanem valóság, és az adókezelési eljárás mintaul 's utmutatásul szolgálhatna, mikép kelljen meggyébe a felelősséget behozni. Ennek felvilágosításul megemlíti, miként megyékben a „nos universitas“ féle sz. Istvánpalástja aiat az adókezeléssel borzasztó visszaélések történnék, így ki előbb 50 sessiótól fizetett, azt 100, 150 re rugtatják, 's általában a megadóztatás nem ritkán az uralkodó párt hatalmaskodásátul függ. A szabad választás ugyan szőlo előtt oly szentély, melyet alkotványos szempontból mélyen tisztel, de azal még sem tartja megegyeztetelhetőnek a pénzkezelés szükséges felelősségét 's csak oly garanták fognak a kérdés szerencsés megoldásához juttatni, melyek mellett a kezelési felelősség közvetítetik. Szőlo nem bánna, ha kortések határozának is a fölött: vajjon a részek vissza nem csatoltatása 's az adminisztrator rendszer sérelem é vagy nem? ez inkább azon typoszhoz tartozik, mely a magyar alkotvány sajátja; de hogy a megyei öszszeség czime alatt a pénzkezelés körül botrányok követessenek el 's folytattassanak, ezt nem tartja megegyezőnek az alkotványossággal 's ideje volna, hogy ezen visszaélések lehetősége megszüntessék. Szőlo ugyan nem csudálkoznék, ha ezen körülmények tekintetbe vételével az arisztokratia a házi adótol tartózkodnék; de azért nem tart azokkal, kik azt hiszik, hogy a házi adó elvállalásával a nemesesség tekintete csökkenni fogna, vagy hogy az egészen megszűnhetnék, mert arisztokratia, mióta áll a világ, mindig létezett, t. i. az erkölcsi ésszületési arisztokratia, melynek helyébe valamint nem kívánja szőlo, hogy az arisztokratianak leg-tűrhetlenebb faja, a pénzarisztokratia, lépjen, ugy biztossan hiszi, hogy a magyar születési arisztokratia meg nem szűnik legfőlebb más országok arisztokrátiájához közelitend, mi korszerű föladatais. Tekintsük Angliát, Franczont, milly fényes polczon áll arisztokrátiájok, — mely a néppel minden köz terhekben híven osztozik, míg mai időkben a magyar arisztokratianak kiváltságos állapota egész Európában szemet szúr. Szőlo nem az adómentességben találja a magyar arisztokratia főállhatási alapját, hanem tekintélye 's befolyásossága zálogát erkölcsiségben, műveltségben és a néphez nagylelkű közelítésében keresi föl. Ennél fogva a közös teherviselés általányos elvének elfogadása mellé, annyit kívánván adni, mennyi magunk fölemesztése nélkül lehetséges, szőlo járul ugyan az országos pénztár-alkotatáshoz, de sokkal fontosabbnak tartja ennél a házi adó elvállalását, mint a mely eredményre nézve többet ígér amannál. A házi pénztár üdvös eredményét ugyan is az által látja leginkább kockázatva szőlo, hogy az arra rendelendő orsz. fölügyelő többnyire az uralkodó párt érdekeihez fogna simulni, mely párthoz ő maga tartozik, ez többségre jutván az országban, engedékeny lesz annak eljárása iránt, 's helyben hagyandja számadásait. Commentálgtván az előbbi szőlo előadását, ezzel egyet ért-

ve a közös teherviselés elvét, melynek a házi adó csak alkalmazása, elfogadva, úgy tartja, hogy ha ez indítvány többséget nyerne, azon kötelezés volna megállapítva, miszerint törvényes garanciák mellett, az általános elv minden adófajra nézve alkalmazhatást nyerne. Ennélfogva szóló midő az orsz. választvány kiküldetésébe egyeznek, nem kíváná ennek utasításul adni: melyik pénztárba legyen a direct, melyikbe pedig az indirect adó utasítandó, s minthogy szerinte gr. Szécsen Antal indítványában a házi adó is ben foglaltatik, ezt magáévá teszi, beszéde végén kijelentvén, hogy üdvösnök tartandja az országra nézve azon perczet, melyben a nemesség a házi adót elfogadja.

Popovics Bazil munkácsi g. e. püspök szinte pártolja Szécsen A. gr. indítványát. — Zichy Ottó gr. A legfontosb percznek vallja ugyan azt, midőn a közös teherviselési elv egész általánosságában elfogadtatik, de midőn gr. Szécsent felszólalni hálta, a háza lezsebb reményit látta Pompeji és Herculánunkint sirba szállani. Nem látván, hogy gr. Szécsen A. indítványában a háziadó ügye pártoltatott, attól tart, hogy ennek megbuktával nyugtalanságok lehetendnek előidézve. Tagadja, hogy az arisztokratia tartotta fen az alkotványt, s úgy látja, hogy ép azon nép, azon parasztság, mellyen minden közteher fekszik, óta meg ekkorig a nemzetiséget s az alkotványt. Osztozni kell tehát a néppel ennek minden terheiben, különben ott leszünk, ahol voltunk, s a rr. üzenetét egész kiterjedésében pártolja.

B. Vécsey Miklós szatmári főispán a közterhek elvállalásával az arisztokratia tekintetét veszélyeztetve tartván, különben számító nemzetnek nem ismervén a magyart, melly elég ovatos tudna lenni az adókezelés ellenében, a rendi üzenetet jelen körülményekben meg nem látja elfogadhatónak.

Gr. Károlyi György: Jó jelnek tekintik: hogy ezen ügy körül az egyvéleményűek nézetei sincsenek még tisztában, mi tanúságot szolgálnak arra, hogy ezen kérdés, mint illik is, a politikai pártokon kívül áll, így gr. Szécsen A. elv gyanánt nem akarja a házi adót elfogadni, míg Majthényi Antal b. azt az orsz. pénztár elibe is teszi. Szólvó üdvözlőlvén a vélemények ekenti szabadságát, a rendi üzenet szerint maga sem akarná a házi adó elvlegi elfogadatasával e tábla kezét megköttetni, hanem a választványt oda kíváná utasítani, hogy megállapítandó adózási kulcs s kezelési rend iránt gondoskodjék s illetőleg biztosítékokat szerezzen. De azért nem akarna szóló a háziadónak elvlegi el nem fogadatasát, a l, a fizetni nem akarás köpönyege alá bujni látszatni, annál kevésbbé, minthogy előre is elismeri, mikép a házi adónak olly rovatai vannak, mellyhez minden nemes járulni különösen kötelek, illyenek az igazságszolgáltatás s a közbátorság rovatai. Ennélfogva kész volna szóló gr. Szécsen A. indítványát elfogadni, ha abban világosan kijelentnék, mikép a háziadó csak azon rovatai fognának elvállaltatni, mellyekre nézve a választvány nyilatkozni fog.

B. Ambrozó Lajos. Azon értelemben, mint gr. Szécsen A. kifejté, maga is el fogadja a közös teherviselési elvet. — K. I. s. Pál főmei kormányzó abban látván központosulva gr. Sz. A. indítványát, hogy a kiküldendő választványnak szabad tér engedessék; fejtegeti ezen tárgynak mult országgyűléskori, és mai helyzetét s tekintetbe vétetni javasolván azon feladást, miszerint az adófizetés az illetőkkel megkedveltessék, járul a szabad kézzel megbízandó országos választvány kiküldetéséhez.

Marczibányi Antal trencsényi főispán előtt föltűnő, hogy a rr. a hadi adóról mitsem rendelkeznek, noha az 1723: 6 tcz. szerint az adómentesség a fölkelési kötelességhez levén egyenesen kötve, a mai védelmi rendszer mellett, midőn fölkelésre többé szükség nem leend, ezen adómentesség föltétel egészen megszűnik. A háziadót illetőleg megjegyzi, hogy a megyei tisztviselők, kik rendszerint nemesek, s csak kivételképen nemesek, még a megyei szolgák és conventionatusok is az adózó nép által fizettetnek, ugyszinte a törvényszéki bírákat, kik inkább a nemesség érdekét mozdítják elő, a nép fizeti; a közutakat, mellyeket többnyire nemesség használ, szinte az adózó köteles föntartani s a közbátorság terheit is csak ő viseli, mihez járul, hogy ezen házi adó a szükségek szaporodtával évről évre szaporodik, mit szólvó több törvény-idézés mellett, mellyekből kitűnik, hogy az adóbeli tartozások egy jobbgyiteletől időszakonként mily változásokon mentek keresztül, fejteget. Ugy látja szólvó, hogy a közös teherviselés előbb utóbb, de be fog következni, de látja azon akadályokat is, mellyek annak utjában állnak. Illyen akadály pedig háromféle: 1. ör biztos adókulcs behozva még nincsen; 2. ör biztos fölmérések hiányának a megyékben, s sokban még a régi fölmérés után osztatik fel az adó; 3. ör akadály pedig a nemesi birtok bizonytalanságában fekszik. Szólvó az adót általában elfogadva, a mennyiben eziránt választványt kívántatik, érdemleg akkor szóland még a tárgyhoz, midőn a választvány munkálata előterjesztve leend.

B. Vay Miklós. A tett indítványt nem veheti azon értelemben, hogy a tárgy elhalasztassék; s maga is csak akkor reméli sikeres megoldatását a kérdésnek, ha nem tétetik pártkérdéssé. Midőn ez elvet egy országgyűlés már elfogadta, többé viszsza lépni nem lehet; de az elv csak egy, t. i. a közös teherviselés, melly alatt az adózás minden fajta értetik, s e szerint nem lehet szó házi adói, országos pénztári elvről; mik nem elvek, hanem ennek csupán részletes alkalmazási. Ennélfogva szóló az indítványba, melly a közös teherviselést elvül elfogadta, befoglalva látja a házi adó kérdését is, s miután az elv törvényhozásilag egyszer kimondatott, választványt szükség kiküldeni, melly annak mikénti alkalmazása iránt tanácskozzék. Szólvó örül, hogy a háziadó kérdése a veszedelmes szirteken keresztül ment, mert azt többé viszsza utasítani nem lehet. Garantiáról van csak szó, mellyeket szinte a kimenendő választvány fog tudni kifejteni; de az idők tornyosulnak, tenni kell, nem palliative, hanem egyenesen.

Gr. Batthyány Kázmér. A közteherviselés szép szó. de üres, mig alkalmazásba nem hozatik; gr. Szécsen A. indít-

ványa édeskeserű természetű, mellynél fogvást mult országgyűlési állapotára akar visszavitetni az ügy, de szólvó úgy látja, hogy az idők változtak, hogy a nemzet ohajtása, a korigények tulszárnyalták már akkori helyzetét e kérdésnek; főbiztosítékokot e tekintetben a sajtó szabadabb mozgásától vár, pártolja az üzenetet.

L. o. n. o. v. i. c. s. József csanádi püspök. A haza boldogságát csak azon áldozatok mellett érhetni el, mellyek által más nemzetek is emelkedtek; nálunk ugyan nem mondhatni, hogy a nemesség a közterhekben részt nem vett, de ezen indirect részvétet a külföld nem érti, a jobbjágy nem hiszi, semmi esetre pedig nem mondhatni köztetne. Azért a külföld csak azt mondja rólunk, hogy a nemesség kiveti az adót, de maga adómentes, melly abnormitásnak egész Európában párja nincsen. Ideje hogy az eddigi subsidium helyébe a közös teherviselés, áldozat helyett a kötelesség lépjen. Szólvó nincs a szatmári főispán azon véleményében, hogy az adó elvállalásával a nemesség tekintete csökkenni fogna, sőt azt hiszi, hogy nem fogván ezentul irigy szemmel tekintetni, állása és befolyásossága szilárduland. Marad még két hatalmas előnye az arisztokratának, 1. ör azon varázs, melly hisztoriai neveiket kíséri, 2. ör a törvényhozás ezentuli joga is. Miután mult országgyűlésen az elv már elfogadva lón, örömet járul szólvó hozzá most is, főleg minthogy főpásztori minőségében is kötelességének ismeri a nép minden terheiben osztozást. Ennek nyomán szóló az orsz. választvány kiküldetéséhez járul, mellynek majdan beadandó munkálata tárgyalása idejére érdemleges s bővebb kifejtését nézeteinek fentartja.

B. e. d. e. k. o. v. i. c. s. Lajos b. megjegyzevén többi közt, hogy itt olly reformokról van szó, mellyek nemcsak anyagilag, hanem erkölcsileg is igérika népet mostani helyzetéből kiemelni, elfogadva a közös teherviselés elvét, gr. Szécsen A. indítványához járul.

W. e. n. k. h. e. i. m. Béla b. előreboesátván, — hogy a törvényhozó számot tartozik vetni egy részről önmagával, családjával, más részről a nemzet érdekeivel, szólvó az üzenetben az értelmiség s becsületérzés diadalát üdvözlö, s midőn most a törvényhatóságok majd mindnyájan elfogadták a közös teherviselés elvét, bátran mondhatni, — hogy a kérdés már megérett; s nem lehet erőtetésről szó, midőn a hazában működő értelmiség bona fide formál a nemzet akarására igényt. Szólvó előadását folytatva megjegyzi, hogy a m. arisztokrátiát fen kívánja tartani, nem sympathiából ugyan, hanem mert benne a nemzetiség föltámasztat leli; arisztokratia nélkül ezen ország megszűnendék Magyarhon lenni, a kik utánunk jönnek, talán boldogabbak, bölcsőbbek lesznek, s talán több rend és szabadság fog e tájakon felvirulni — de magyar typusza nem leszen. — Az arisztokratia ezen befolyásosságot, ezen erőt önmagában keresheti, — mellynek azonban egyik külső feltétele a közös teherviselés, — ezen kívül pedig az örökváltság. Szólvó méltányolja azon aggodalmakat, mik a megyei ismeretes kezelés tekintetbe vételéből gerjednek, midőn például arról, ki a pénztárt meglopta, nem mondatik, hogy tolvaj, hanem csak hogy szerencsétlen esete volt, de szólvó az aggodalmakra bővebben akar kiterjeszkedni, midőn majd e választvány javaslata nyomán azon biztosítékokról leend szó. Az országos pénztár felállításával a kezelési felelősség is megállapítván a nemzet jogigényei és követeléseit a kormány felelősség iránt több nyomatékkal fognak birni s ennek egyik alapja leend a nemzet által letéve; ennélfogva szólvó a közös teherviselési elv elfogadása mellett, orsz. választvány kiküldetésére szavaz.

Gr. Andrássy György sárosi főisp. midőn gr. Szécsen An. indítványához járul, az adó tárgyában nem részlegesen, hanem egészen kíván intézkedni, azért a választvány kiküldetését pártolja. — Gr. Haller Ferencz a házi adót világosan pártolván, beléegyezik hogy orsz. választványi javaslat alapján tárgyalassék érdemleg ez ügy, ugyszinte a hoz, mit a rr. az orsz. pénztárra nézve javasolnak, hasonlag járul s igen helyesnek látja, hogy a rr. ez uttal hadi adóról nem rendelkeznek, miről tanácskozni akkor leend alkalom, midőn majd a honvédelem ügye kerülend szőnyegre. Pártolja az üzenetet. Gr. Forgács Antal nem találván gr. Sz. A. indítványában azt, mit b. Majthényi A. benne feltalált, olly értelemben pártolja azt, hogy a főelv, a közös teherviselés elvének megállapítása, mondatnék ki.

N. á. d. o. r. ó. f. e. n. s. „mgos fürk! a holnapi nap, január 13ka, szomorú nap különösen reám nézve, reméllem, hogy a mgos fürk nem akadnak fel azon, ha holnap ülést nem tartok. — Hadd szenteljem e napot egyedül a viszszaemlékezésnek!” Ezzel a mai ülés eloszlott.

E. l. ő. l. e. g. e. s. A. január 14kén tartott 34ik kerületi ülésben több rendbeli elnökjelentésen kívül a honpolgárság elvesztése s külföldiekreli t. javaslat tárgyalatott, mellynek 1. s. 2. k. pontjára Szemere Bert. bővitést ajánlott ollyképen, hogy honpolgári jogát veszítse el, ki a közállodalom engedelmével külföldön czimet, rendet, vagy hivatalt díjjal vagy díj nélkül elvállal. Ez ellen nyitrai követ Tarnóczy Kázmér azon észrevételt terjeszté elő, hogy mivel az ausztriai marina

(tengerészet) olly parányi, hogy abban elegendő tengerészügyi tudományokat nem igen szerezhetni: nem látja helyén, hogy ha valamely honfi az angol marinához megy, e miatt polgárjogát elveszítse. Némi vitatás után a nyitrai észrevétel mellőztével a borsodi bővítés határozatát emeltetett. Ezután a 4ik pont támasztott élénkebb vitát, mellyet némelylek módosítani, mások végképen kihagyatni akartak, végre szavazásra boesátván a tárgyat a nevezett pontot ben hagyatni határozaták.

Ez ülésben nyújtá be H. á. z. m. á. n. Ferencz budai követ némelylek budavárosi közpolgárok által airt petitiót, kik a városrendezésben a politikai rendszert a közigazgatásától egészen elválasztatni kérik. Elnöki jelentésből pedig megérteni lehetett, hogy az országház-épités tárgyában 41 épitési terv nyújtatott be a választványhoz; a tervek közszemlére tétetvük a levéltárnoki szobában; felszólítja tehát a rendeket, hogy azok megbírlására választványt neveznének ki.

BUDAPESTI NAPLÓ.

A. j. mult számban irt képnék méltó melléklete a következő is. Bizonyos körben egy Vezuvkeblü fiatal meguraztatása ellen kikélvén, elhatározatott, hogy ezentul minden jó gondolkozásu polgártársnak (vagy tán jobban cimborának) czimezendü őt, és rokonézelümü barátit. Otthon azonban mindenké követheti a te ins czimetinasa- és mosogatónéjától egyiránt, mert csak a szövetség ülésein nincs ur, miután szolga sincs.

De menjünk a farsangi jelenetekre át, hogy a tán megromlott gyomrot illón restauráljuk. — A legközelebb mult bálban bizonyos fiatal uracs üldözöbe vett egy ingerlőn öltözött álarczos nőt. A férfi csinos álarcztalanságában megtetszék a hölgynek, s annak viszont az izletes álarczos nő. Beszélgettek csillagokról, holdvilágról, végre szívök ügyéről is, szóval egymásnak szerelmet vallának: de a hölgy ennyi bizalmasság után sem veszi le álarczát, hanem a jámbor Seladont kérelme folytán figyelmezteti, miként ő a színházban itt meg itt, ilyen meg ilyen ruhában szokott ülni. Lesse ki és kövesse haza mentekor, de ha férfit lát vége, csak másnap keresse föl kitanult lakán. A fiatal ember pontosan megjelenik a színházban, ugyanottan fülel és néz mindenfelé, mig az imádottra jelei után ismer: barátinak örömdüsen hirdeti diadalmát és szemközt áll a boldogítandóval, mosolyát üdvére magyarázza, rá tévedt pillanatiból a pásztorórát olvassa ki, — előadás után pedig tiszteletes távolban — minthogy megirt férfi imádotja oldalánál volt — köve, s roppant sohajok eregetésivel jegyzi meg a paradicsomi lakot. Foglalatossági ugyan nem engedik meg a másnapi látogatást, de a színházban folytat sohajtoz imádotja felé, pedig a jámbor irtózatos családában van, mert az illető hölgy azon nap bálban sem volt, hanem mint férjétől tudjuk — egy rutarczu barátneja játszá a komédiát, ki a szép nő maszkját elkölesönzé vala, kinek azon nyeresége van, hogy a csinos fiatal ember látásában minden este gyönyörködik a szini előadások alatt. Most már mellyik nevelés-gesb: a fiatal családó é, vagy a rut képi családó aggszúz? A kiábrándulás mindenestre mulatságos leend.

Mult héten adatott Laborfalvy Róza jutalmul: „K. é. t. a. n. y. a. g. y. e. r. m. e. k. e.” címü francia színjáték, 7—8 látványos ábrázolathat. Az előadás több nőnek szeméből könyeket sajtolt, mig gonosz magunkat sokszor kacszajra fakasztott a regényes dramaiatlanság. Különbön erkölcsi irányánál fogva, de kivált a látványosság tekintetéből, jó lesz vasárnap előadásokra ez ujdonság. A karzat bóréből buj ki örömben.

Válta s Antal nemzeti Encyclopediájának IV. füzeté is megjelent, s Hartleben C. Adolf által 1 pftért minden könykereskedésben megszerezhető. ☉

TÖRVÉNYHATÓSÁGOK.

Tolnamegye. November fogyta felé évnegyedes közgyűlésünk volt, melly azonban a törvényszékek közbejötté miatt csak december 13kán fejeztetett be, az előfordult nevezetesb tárgyak imezek: a roszt utak daczára is megjelent elnök főispán ő mlga indítványára először is az országgyűlési tudósítások vétettek föl, hol a követek az országgyűlés megnyitására, nádori választásról s al. terjedelmesen értesitenek, egyszersmind az ekkor tartott fontos tartalmu beszédek megküldik. Szünni nem akaró éljen s öröm-nyilvánítások következtek ő es. kir. felségének az országgyűlés megnyitásával mondott s a fejdelem ajkairól száradoktól fogva nem hallott magyar szavak megértése után, mellyek által a nemzetiségnek örök időkrei biztosításáról a kk. és rr. teljes meggyőződést nyertek; hasonló örömmérmelnek nyilvánulván es. k. István főhgnék a nádori méltóságra meggyénk által ohajtott módon történt megválasztatásából is s uj méltóságában hozzá üdvözlő fölrat intéztetni határozatott. Többnyire ő es. kir. felsége kegyelméhez s a magyar nemzet iránti szeretetéhez méltó, ennek ohajtasit kimerítő, valamint a haza boldogítására irányzott, s egyébként is a követeknek már kiadott megyei anyautasitással öszhangzásban levő kegy. kir. előadások hálás köszönettel fogadtattak, mellynek ha erre nézve az országgyűlésen szó tétetik, ő felsége iránt, minden más tárgynak a v. fölrirásba foglalatas nélkül történendő kijelentése követ urak által eszközöltetni határozatott, minden igyekezettel oda működni tartozván, hogy azok minden pontjaira nézve még ez országgyűlés alatt a nemzet valódi boldogságát eszközölendő t. vényekké alkottassanak. — Ezen országgyűlés alatt régi szokás szerint a honkonknt tartatni szokott közgyűlések hozattak említésbe, a többségi akarat azonban ezen régi szokást eltöröl s kijelenté, ha követi pótlólagos utasítás iránti szükségből a rendkívüli közgyűlést alispánunk mellőzhetlennek itélné, — azt 8

nap alatt megtartani kötelessége. — A' második indítvány szinte egy ellenzéki tag részéről jöve szőnyegre 's az elsővel hasonló bukásban részesült, mert a' dícsőült nádorunk emlékére épített tervezett fiumei vasut, bizonyos kereskedelmi számításból föltételezték csak jónak és hasznosnak, így ennek befejeztetése előtt azt sem építtetni, annál kevésbbé előre megkeresztelni nem akarják. Követ urak megküldik a' kir. előadások hátralevő részét 's miután tapasztaltatott, hogy a' kir. előadások II. d. pontjához esatolt tjavaslat szerint a' katonai laktanyának az országban történendő elhelyezésére nézve megyénk a' számításból egészen kimaradt, szomszéd Baranya vgye azonban illy laktanyát Pécsen és Mohácsra, és így kettőt, Somogy vgye pedig egyet Szigetváron fogna nyerni, minthogy a' tervezett laktanyák a' megyétől távol esnek, követ urak iparkodni fognak, hogy a' Mohácsra tervezett laktanya Szegzárdrára tévésék által. Zágráb vgyének azon levetél, mely szerint arra nézve hogy magát Zala vgye követi által kívánja képviseltetni, alkotványellenesnek találták, 's azért ha ns Zala vgye követei a' panaszkodó megye nevében megszólamlanának, ez ellen óvást tegyenek. — Gróf Erdődy család kérelme sem talált viszhagra, minthogy e' család a' főispáni méltóságtól meg nem fosztatott, úgy azt sem látja Tolna vgye, hogy az idézett 1723: 56. t. cz. által bármely egyes családnak különös előjog adományoztatott volna 's ezért a' követek a' panaszkodó családot pártolni nem fogják. A' pestmegyei főispáni beigtatásnál jelen volt megyei küldöttség szép ecsettel írja le a' fenséges beigtató es. k. főhgben azon már tényesített reményt, melytől hazánkhoz szorosabban köti, fens. atyjáhoztehát örömteljes üdvözlő felírat fog küldetni. Rendes I. v.

Csongrádmegyének a' mult decemberben tartott utolsó évnegyedes közgyűlésén első alispán ur a' megye állapotáról tett jelentést, mellynek számos közérdekű pontjait nem kevésbé homályosítá el annak kiemelése, hogy a' közbátorság a' megye keblében napról napra veszélyes állapotba kezd jóni; lopások, rablások, utonállások miatt majd minden vidék panaszodik, 's ezen büntényeket nem valami állandó bandák követik el, hanem — általános gyanítás szerint — a' pusztákban tanyázó pásztorok, kiknek fékezésre tehát a' megyei hatóság erélyes közbelépése szükségeltetik. A' rr. e' jelentés nyomán a' statarialis jognál állapotának meg, 's mivel ezen rögtönítelő jog határideje már lejárt, határozottatott folyamodás nyujtatni annak meghosztatásáért. Sokszor mondatott már itélet ezen rögtönítelő joggyakorlás czélszerűtlenségéről, 's hogy az a' közbátortól fentartására nem elegendő, a' legújabb események is tanúsítják, mert hisz épen megyénkben is a' rablások 's erőszakos meglátadások a' statarium-ídő alatt kezdetének meg 'stb. azonban fajunk vérében van a' szokás melletti ragaszkodó maradás még akkor is, habár azzal a' czélhoz nem közelebb, hanem talán távolabb esünk attól. A' törvényhozás jelenleg szent feladatát végzendő együtt ül, a' büntető codexetszükség egyik főbb teendőjének tekinteni 's úgy hiszszük, hogy csak az által fog gátvethetni annyimoralis és physikai viszszaélésnek, melyek eddig ugyszólván a' statarialis jog guyára gyakoroltatnak; 's ezt azért hiszszük bekövetkezendőnek, mert a' lhozás akkor, midőn a' bün büntetéséről fog rendelkezni, egyszerűsmind moralis antidotumról gondoskodandik, minélfogvást a' nép szívébe köznevelés útján szelidebb 's emberiségesebb elvek szívárogtatván, belső utálatára vezettessenek olly tetteknek, mellyek az embert emberi becsétől 's méltóságától megfosztván, alárendelik a' státus büntető karának. — Csongrád rr. addig is, mig a' statarialis joggyakorlás ideje meghosztattnék, választványt neveztek ki, melly javaslatot dolgozand ki, mikép lehetne legkönnyebb 's leggyorsabban venni elejét a' naponként inkább elharapozó rosznak? 's miként lehetne a' megzavart közbátorságot kellő állapotába viszsza helyezni? Ezen választvány megbízatási kötelességének eleget teendő, a' nevezett czélt körülményink közt legkönnyebben vélte elérhetni az által, ha különös bátortólí biztosság neveztetik ki, mellynek elnöke egyik alispán 's tagjai az öt szolgabíró lennének, kik a' vétkeseket — legyenek azok nemesek, vagy parasztok, azonnal elfogassák, a' tanuvalomásokat felvegyék és hitelesítsék, 's a' törvényszéknek adják be, melly H. Mezővásárhelyen és Szentesen ülésezvén, az elfogottak fölött itéletet mondjon, 's minthogy e' czélra a' megyének mostani számu foglárjai nem elégségesek, tehát a' választvány azokhoz még negyvenet javasol adatai részint a' földesurak, részint pedig a' községek költségeire; a' közön-

séges foglárók ez ujan rendszeresítettekből évenként 80, hadnagyaik pedig 120 pfrtot huznának a' földesurak, vagy községek penztárából; egyébként eljárásukra nézve mindnyájan az illető szolgabírótól függének. Tovább: felhatalmazandók lennének a' vétkesek üzésében minden gyanus házat vagy udvart, hova t. i. nyom vezetne, felkutatni, 's kik ezen törekvésnek ellenállnának, erővel letartóztatni. Kilencz óra után senkinek se szabad a' borházakban maradni 's kik ezen időn tul ottan találtatnak, minden különbség nélkül rang és kutyabőrre, bebörtönzendők, 's másnap a' szolgabíró elibe állítandók. E' rendeletek elleni menedék-nyitás a' csaplórosok, vendéglősek, pásztorok és tanyásoknak 24 pfrt büntetés alatt tilalmaztassék.

Ezen javaslatnak több pontjai, mint a' jelen körülmények között egyedül czélhoz vezetők a' közgyűlés által elfogadtattak 's mint megyei határozatok ki is hirdettek. Mi azon meggyőződésben vagyunk, hogy — ha ezen rendszabályok erélyesen hajtatnak végre, sokkal több sikert érzend a' megye, mint a' rögtönítelő törvény-használás által.

Heves- külső-szolnok megye. Mult évi utolsó évnegyedes 's főisp. helyettesi elnöklet alatt dec. 13-án kezdett 's 18-án befejezett, közgyűlésünkön közgyűlés tárgyalások nem igen fordultak — elő de még is a' nevezetesnek némi vázlatla következő. Elnöklő főisp. helytartónk lelkes szavakkal üdvözlőlvén a' rendkívüli hosszúság esőzéseket nagy sár és rosz utak daczára is szép számmal öszszegyűlt rreket, komoly, higgadt kedélyű tanácskozára hívá fel azokat.

Ezekután 2od alispánunk kelt fel 's mielőtt a' megye állapotáról megtenni kellő hivatalos jelentését megkezdte, előadá, mikép megyénk kedvelt első alispánja Almássy Pál legközelebb mult közgyűlésben a' rr. tudomására is körülményeinél fogva hivataláról lemondott; ez okból szomorú szívvel fejezé ki megyénknek, leginkább pedig a' tisztli kar bánatos érzelmét elvesztése fölött, minél fogva küldöttséget kívánt volt első alispánunkhoz küldetni, ki is megyénknek, ugy a' tisztli karnak, elvesztése miatti bánatos részvétét előte feltárva fejezte ki, melly kívánat általános tetszéstnyervén, 2od alispánunk Blaskovics Gyula vezérleése mellett, jelesb táblabírák 's a' tisztlikarból alakulandó küldöttség neveztetett. ezután a' megye állapotáról készített hivatalos jelentését olvasá fel 2od alispán ur, mellyből tudomásunkra jött, mikép mult évi évnegyedes közgyűlésünkön fogva két rendkívüli köz, 's 6 kisebb kisgyűlés 's 2 törvényszék tartatott, melyekben számos ügy és hivatalos levelezés tárgyalatott 's intézetett; el a' törvényszékeken több rendbeli perek, úgy számos rab itéltettek el, a' rabok száma sokkal kevesebb mint mult évnegyedes közgyűléskor, a' fogházakban általános tisztaság uralkodik, meggyékszerzte a' főorvosok jelentése szerint általános nagy mértékben epeláz uralkodik, a' gyermekeknel pedig petécs és skarláthimlő miatt, mellyek igen nagy mennyiségben halnak meg, a' marhák szája és láb-lájásában helytel közel silylődvén, abból kigyógyittának, a' közbátorság általán véve az egész megyében csupán egy helyütt (Hevesvárosban) kevés nap előtt nagyobbserű rablás által zavartatott meg, mellyre nézve rögtön intézkedett az illető fősolgabíró; az adónak miképen történt fizetéséről szóló jelentéséből végre kitűnt az is: hogy Gyöngyös szabadit. város 1847. april 1ső napjától kezdve mostanig sem a' házi sem a' hadi penztárba mit sem fizetett; melly alispáni jelentés következtében, következők határozattak: járásbeli fő és alszolgabírák erélyesen fel fogják szolítani a' megyei fő és seb-orvosokat, hogy azon helyeken, hol betegek vannak azokat gondos gyógyítás alá vegyék, a' köz esend fentartása érdekében szinte a' fősolgabíráknak meghagyatott: hogy a' esendbiztosokat kötelességük teljesítésére hatályosan serkentsék, minek következtében a' esendbiztosok, a' megyének 1831 ki határozatánál fogva mindennapi működéseikről naplót kötelesek ezental pontosan vinni 's eljárásuk eredményéről évnegyedenként a' közgyűlésnek jelentést tenni. Figyelmeztetvén ez alkalommal a' megyei esendbiztosok fizetéseinek fölemeltetése tárgyában véleményadás végett kiküldött választvány, ezen munkálkodásának jövő közgyűlésre leendő beadására. Számos tagu választvány küldetvén ki az iránt is: hogy a' megyének 1831 ik évben megállapított igazgatási rendszerét megvizsgálva, Pest megyének ez érdemben legközelebb megállapított határozatát is kéttől figyelembe véve egy újabbat dolgozzon ki 's azt szinte jövő közgyűlésre adja be. — Gyöngyös várost pedig kerületi fősolgabíró fel fogja szolítani az iránt: hogy adja alapos okát adóbeli tartozása nem

fizetésének, megtudván adóbeli tartozásának is mennyiségét említett fősolgabíró, erről azonnal jelentést tegyen a' megyének. — A' nagyobb számu megszaporodott büntető perek minélelőbbi elítélhetetősökre rendkívüli tvényszék-alakítás indítványoztatván, közakarattal elfogadtatott, meghagyatván a' 2od alispánnak, hogy az általa kifuzendő tvényszéki határnapra a' megválasztott táblabírákbul illető egyedeket hívja öszsze.

Fölvastatott ezekután országgyűlési követeinknek nov. 13ról dec. 7ik napjáig terjedő országgyűlési tárgyak iránti tudósítása, melly az országgyűlési utasításkészítő választványnak tárgyalás végett adatott ki; némi kis vita keletkezett a' kir. előadásokra a' pestmegyei indítvány következtében országgyűlésileg megállapított választfelirat felett, minek eredménye az lett: hogy csakugyan megyénk részéről is tulnyomó többséggel a' pesti indítvány folytán országgyűlésileg megállapított választfelirat pártoltatik. A' megválasztott közkedvességű nádorhoz megyénk részéről üdvözlő felírás határozatott, mellyben kifejtetik, mikép nemesak Pozsonyban, hanem itt is ritka lelkesedés hatotta meg a' kk. és rr. keblét, hogy megyénk kk. 's rr. deinek hó kívánata országunk nádorává történt választatása által teljesült.

Földváry László egyik gyöngyös-járársbeli alszolgabíró hivataláról körülményei következtében lemondván, kerületi járasa a' többi szolgabíró közt jövő tisztujtásig felosztatni rendeltetett. A' hus ára körülmények tekintetbe vételével eddigi 13krban tovább is megmaradt. — Az egri hentesek folyamodtak az iránt: hogy mivel ők keresetüktől adóval rovatnak meg, engedtetnék meg nekik a' juhhusnak font és fertályonkénti mérése, miután ők ugy is a' mészárosoknál ftj. 3 krral olesőbban készek a' szegény adózó népnek, mellyet a' szükség ugy is nyom, kiszolgáltatni, melly kérelem méltányoltatván, megengedetett nemesak az egri hentesezhnek, de általában egész megyében a' juhhusnak font és fertályonkénti mérétese.

Főispáni helytartónk, a' jegyzői karból megyénk egyik nagyreményű fiját Luby Istvánt tisztbeli főjegyzőnek nevezte ki, mi is örömmel fogadtatott. Olvastatott végre a' nm. m. kir. helyt. tanácsnak 1847 ki szeptemberi közgyűlésünkől kelt felírata következtében a' felállított igató czimére nézve jött leírata, mellyben tudtuladatik: mikép általa a' megye sürgetett szükségéihez képest a' 150 pft. évi fizetéssel, nem igató, hanem egy irnok rendszeresítetett, ugyanazért ehez tovább is ragaszkodik, mire nézve a' megye rrdeti elállottak az e' részbeni további felírásról 's azt határozaták: hogy a' mostani 2od alispán választvány igatónak a' rendszeresített irnokok közül egyet, főisp. helytartónk pedig azonnal ezen újon rendszeresített irnoki állomásra Sávoly Lajost, ki eddig azigtatóságot vitte, nevezte ki, a' ki is mivel ezen hivataloskodásában buzgón járt el, a' 2od alispán által igatónak megválasztatott, fizetését tehát azon időtől fogja huzni, mióta az igatói hivatalt mint helyettes vinni kezdette.

Mult évnegyedes közgyűlésünkön megyénk alsó részében létező Istvánháza és Gyalu pusztákat meglepett kártékony sáskák kiirtás-módja érdemében sáskakapitány vagyis felügyelőkép kiküldött P. P. táblabíránk egézsége változtatva, ezen hivataláról lemondva, az e' részben teendő czélszerű intézkedésekre, tisztai főbíránk Okolicsányi Gusztáv bizatott meg, kiadatván nekie a' kir. kincstáron követelés-kép megnyert pénzösszevből, a' sáskák kiirtója, úgy azok tojásai gyűjtője némi jutalmaztatásukra 1200 pft; — ez érdembeni mikép történt eljárásáról fönemlített fősolgabíránk számolván, hivatalos tudósításából kitűnt, mikép több város 's helységebül kirendelt lakosok fenirt két pusztán öszvesen 568^{2/3} rész véka sáskát és 1077 iteze sáskatojást szedtek öszsze, minthogy pedig azokat végkép kiirtani nem lehetett, sem tojásaikat a' földbül mindegyik kiszedni, a' további pusztítás és öletéssel nov. 23. fölhagyott, azonban a' bekövetkezett hó esőzések 's azok közötti hideg idők a' megmaradt sáskákat is elesigázták és földre terítették, hogy tehát annál biztosabb legyen kiirtatásuk, a' nm. m. kir. helytartó tanácsnak régibb időkben ezen kártékony férgek elpusztítása érdemben kiadott rendszabálya szerint, — mindkét pusztá földjét fölszántatta, hogy így mind magok a' földbe bujt sáskák mind tojásaik a' hideg zordon idő hatása által végkép elveszzenek 's a' sáskákat a' varjak emészszék föl, beadván a' kiadott 1200 pftbul fenmaradt néhány száz pftot az illető penztárba leendő viszsztatétel végett, melly eljárása jeles főbíráknak általános köztetszéssel fogadva helybenhagyatott.

8ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1848.

Árverési hirdetés.

A' főmélt. magyar kir. udvari kincstár rendeléséből ezennel közhírré tétetik, hogy Esztergám város mellett a' szent györgy-mezei határban levő, Határbánya nevű, valamint a' guttái érseki uradalomban Tardos helység határához tartozó 10ik számu kőbányák; nemkülönben az

Esztergám érseki uradalom Bajót helysége határában levő fazekas-föld használatása 1848 ik eszt. január 31kén (harminczegyediken) Esztergamban a' számtartói irodában, nyilvános árverés útján 1848dik april 1jtől 23/4 egymás után következő eszter. a' leg többbet ígérőknek átengedtetni fognak.

Bérleti kívánók a' fen kített napon és helyen, hol a' szerződési kötelezések is megtekinthetők, Szent-györgy-mezőre nézve 15 pengő meg. 3—3

Haszonbéri hirdetés.

Szab. kir. Pestvárosa területében fekvő 's 28. 32. 263. 370. és 288. telekkönyvi számokkal jegyzett öt rendbeli szántóföld több egymásután következő esztendőre haszonbérbe adatni szándékolatik. — A' kibérleti föltételek iránt értekezhetni Dorottya-utczában 307. sz. a. 2dik emeletben Agárdy Mihály ügyvédnél. 2—3